

Ростислав Радишевський

***УКРАЇНСЬКА ПОЛОНІСТИКА:
ПРОБЛЕМИ, ШКОЛИ, СИЛЬВЕТКИ***

Київ – 2010

КИЇВСЬКИЙ національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут філології
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України
Міжнародна школа україністики НАН України
Бердянський державний педагогічний університет
НДІ слов'янознавства і компаративістики

ББК 83.3(4Укр)
К14

Радишевський Р. Українська полоністика: проблеми, школи, силуетки. Київські полоністичні студії. – Т. XVII. – 620 с.

Книжка репрезентує найважливіші досягнення материкової української полоністики XX ст. – початку XXI ст. Розкрито історію становлення шкіл та осередків, окреслено силуетки авторитетних дослідників, розглянуто їхні наукові здобутки, описано суголосні мистецтво-, літературо-, мово- та перекладознавчі проблеми, подано бібліографію вибраних полоністичних праць науковців і письменників.

Відповідальний редактор і упорядник

Р. П. Радишевський, проф. член-кор. НАН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

О. Г. Астаф'єв, проф. д-р. філол. наук
Ю. Л. Булаховська, проф. д-р філол. наук
Л. В. Грицик, проф. д-р філол. наук
М. Г. Жулинський, проф. акад. НАН України
М. І. Зимомря, проф. д-р філол. наук
Ю. І. Ковалів, проф. д-р філол. наук
Р. П. Радишевський, проф. член-кор. НАН України
Г. Ф. Семенюк, проф. д-р філол. наук.

Адреса редколегії: 01033, Київ-033, бульвар Т. Шевченка, 14, тел. (38044) 239-34-31

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка – протокол № 11 від 19.05.2010 р.

Зареєстровано Постановою президії ВАК України – протокол № 1-05/3 від 08.07.2009

Рецензенти:

Г. Ф. Семенюк проф. д-р філол. наук
С. М. Яковенко, доц. к. філол. н.

Видання здійснене за підтримки Посольства Республіки Польща в Україні

ISBN 978-966-439-323-9

ЗМІСТ

Переднє слово	6
Українська полоністика з перспективи ХХІ століття	12

СИЛЬВЕТКИ

Євген Рихлік – дослідник польського романтизму	152
Євген Рихлік Сава Чалий і Сава Цалинський у польській літературі	156
Українсько-польська правобережна література у студіях Володимира Гнатюка	184
Володимир Гнатюк Ярмаркове українофільство в житті та літературі (балагульщина)	191
Полоністичні огляди і портрети Леоніда Венгерова	203
Leonid Wiengierow O pobycie Władysława Mickiewicza na Ukrainie (Według niewydanych materiałów archiwalnych)	207
Українсько-польські літературні взаємини в працях Теоктиста Пачовського	211
Teoktyst Paczowski Władysław Syrokomla j ako tłumacz Szewczenki	217
Творчість Болеслава Пруса і Марії Домбровської в оцінці Петра Вербицького	229
Петро Вербицький Марія Домбровська	233
Полоністика у славістичних зацікавленнях Григорія Вєрвеса	243
Григорій Вєрвес Проблематика польських повістей Івана Франка	253
Педагогічно-наукова полоністична діяльність Станіслави Левінської	260
Станіслава Левінська Зигмунт Красінський	266
Тарас Шевченко і польські романтики очима Валентини Крементуло	271
Валентина Крементуло Тема батьківщини та її художнє втілення в поемі Адама Міцкевича «Конрад Валленрод»	275
Полоністичні сюжети та образи у реінтерпретації Анатолія Волкова	283
Anatolij Wołków «Bajka o carze Sałtanie» A. Puszkina i baśń «O królewiczu z księżycem na czole, z gwiazdami po głowie» A. J. Glińskiego	288

Польська проза і драматургія у дослідженнях Валерії Ведіної	296
Валерія Ведіна Про польську «сільську прозу»	302
Іван Лозинський – інтерпретатор польської літератури: від фрашок – до поезії Юліана Тувіма	308
Іван Лозинський Ліро-епічна поема Юліана Тувіма «Kwiaty polskie»	313
Юлія Булаховська - полоніст і компаративіст	325
Юлія Булаховська Польська сатирична проза доби міжвоєнного двадцятиліття	332
Роман Кирчів: український фольклор у польській літературі	336
Роман Кирчів Українська тема у польській драматургії першої половини XIX століття	342
Книгознавча полоністика Ярослава Ісаєвича	348
Ярослав Ісаєвич З доробку поетів Києво-Могилянської колегії	352
Полоністичні студії Ростислава Пилипчука	357
Ростислав Пилипчук До питання про початок українського вертепу, або Ще раз в обороні Еразма Ізопольського	363
Мистецтвознавець-полоніст Олександр Федорук	376
Олександр Федорук Польські художники в Києві (друга половина XIX - початок XX століття)	381
Валерій Шевчук у вертрограді українсько-польської барокової поезії	392
Валерій Шевчук Себастьян Кленович і його поетична картина універсального бачення людини та близького йому світу	397
<i>Ю. Булаховська, Л. Грицик</i> Ростислав Радишевський – дослідник українсько-польських взаємин від давнини до сучасності	434
Rostysław Radyszewskyj Twórczość Adama Mickiewicza w intertekstualnej recepcji Maksyma Rylskiego	443
Полоністичні обрії енциклопедиста Юрія Коваліва	451
Юрій Ковалів Статті з «Літературознавчої енциклопедії»	455
Полоністичні студії історика Юрія Мицика	459
о. Юрій Мицик Турецький похід на Кам'янець-Подільський 1672 року в описі польської Віршованої хроніки	463
Фольклористична полоністика Лариси Вахніної	473
Лариса Вахніна Поляки в архівних джерелах Етнографічної комісії ВУАН	477
Полоністичні акценти Олександра Астаф'єва	481
Aleksandr Astafjew Ukraińsko-polskie związki literackie	485
СТујui BoјioftHMMpa Mopeмia пpo yKpaїHCbKHit i nonbcbKMń MOflepm3M	489

Володимир Моренець Модернізм – позитивізм – народництво	492
Полоністика і лінгвославістика Тетяни Черниш	498
Tatiana Czernysz Polsko-ukraińskie „pułapki” językowe: korzyści i trudności nauczania języka polskiego w kontekście bliskości lingwogenetycznej i typologicznej	503
Українсько-польські діалоги габілітованої полоністки Оксани Веретюк	507
Оксана Веретюк Три моделі постмодернізму: Анжела Картер, Мануеля Гретковська, Юрій Андрухович	512
«Доля» польських і українських романтиків у монографіях Євгена Нахліка	517
Євген Нахлік Ідеї українсько-польської солідарності у творчості двомовних українсько-польських літераторів XIX ст.	524
Володимир Єршов – про українсько-польську мемуаристику романтизму	535
Володимир Єршов Київський урбаністичний простір у польськомовній літературі Правобережжя доби романтизму	540
Польська й українська неоромантична драма в рецепції Мирослави Медицької	544
Мирослава Медицька Національна минувшина в художньому осмисленні Івана Франка та Станіслава Виспянського	549

ПИСЬМЕННИЦЬКА КРИТИКА

Богдан Лепкий - амбасадор української культури в Польщі	560
Максим Рильський - патріарх української полоністики	566
Євген Маланюк у колі польських однодумців	571
Юрій Липа: Україна у польській прозі	577
Польська література - предмет рефлексій Миколи Бажана	584
Полоністичні і перекладознавчі аргументи Григорія Кочура	589
Юрій Косач як автор «Польсько-українського бюлетеня»	595
Польські пріоритети Івана Глинського	603
Українськість польських письменників від Дмитра Павличка	608
Польська поезія в уподобаннях Станіслава Шевченка	615

ВОЛОДИМИР ЄРШОВ – ПРО УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКУ МЕМУАРИСТИКУ РОМАНТИЗМУ

Єршов Володимир Олегович (нар. 21 лютого 1956 року) – житомирський літературознавець, полоніст, авторитетний дослідник літератури українсько-польського пограниччя.

Учений народився в родині військово-службовця. Дитячі роки провів у німецькому містечку Еберсвальде, юнацькі – у латиському Екабпілсі й лише після демобілізації зі строкової служби в армії він назавжди пов'язав свою долю з батьківщиною – материнським Коростишевом. Навчання на російському відділенні філологічного факультету Житомирського державного педагогічного інституту (1976 – 1980) пробудило інтерес до історії рідного Коростишева, де колись жив відомий польський літератор Густав Олізар. Зацікавлення юнака підтримав завідувач кафедри російської літератури доцент Сергій Трифонович Радчук-Павленко (1920 – 1981), людина високих зразків старошляхетської культури, відомий на Житомирщині організатор освіти й науки. Самостійне вивчення української мови, а потім польської, якщо вірити виразу про те, що хто знає одну мову – живе одним життям, дві – двома, то В. Єршов запевняє, що це додало йому ще дві долі, з яких, власне, й складається його особистість – громадянина, викладача і вченого.

Результатом чотирирічних студентських розвідок стала перемога його наукової роботи, виконаної під керівництвом С. Т. Радчука-Павленка, про взаємовпливи літературної творчості О. С. Пушкіна і Г. Олізара на Всеукраїнському (у ті часи єдиному республіканському) конкурсі студентських наукових робіт

Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти Української республіки (1981). Потім була педагогічна робота у Коростишівській середній школі № 1, асистентська – у Житомирському державному педагогічному університеті імені Івана Франка (ЖДПУ – колишній педінститут), аспірантура у відділі теорії літератури Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України, захист кандидатської дисертації з теорії літератури під керівництвом доктора філологічних наук Олени Василівни Шпильової, повернення до рідного вузу, де чекала робота старшим викладачем (1993), доцентом (1996), проректором (2003 – 2006).

Відмовившись від адміністративної роботи, він вступив до докторантури при кафедрі полоністики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, де захистив докторську дисертацію «Польська мемуаристична література Правобережної України доби романтизму: еволюція, проблематика, поетика». Наголосимо, що це після тридцятилітньої перерви перша докторська дисертація з полоністики.

З 1997 р. В. Єршов – головний редактор фахового наукового збірника «Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем» (світ побачило 20 чисел), з 1998 р. – директор Житомирського інституту регіональних досліджень, у 1995 – 1998 рр. – віце-президент, а з 2007 р. – вчений секретар Житомирського науково-краєзнавчого товариства дослідників Волині, у 1994 – 1997 рр. та з 2007 р. – постійний член редакційної колегії «Праці Житомирського науково-краєзнавчого товариства дослідників

Волині» (у поновленій серії видані випуски № 15 – 42), у 1998 – 2000 рр. – редактор відділу критики журналу «Авжеж!» (Житомир), член Житомирського науково-краєзнавчого товариства дослідників Волині (1990), Światowej Rada Badań nad Polonią (2007), член правління Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie (2008), заступник голови Житомирського обласного відділення Всеукраїнської спілки краєзнавців (2008), у період з 1993 до 2010 рр. разом із колегами з інших кафедр Інституту філології та журналістики ЖДПУ, наукових осередків міста та області – один із організаторів більше п'ятнадцяти міжнародних, всеукраїнських та республіканських наукових конференцій, є одним із ініціаторів та організаторів відкриття пам'ятника Г. Олізару в рідному Коростишеві (скульптор – заслужений художник України В. Рожик), святкування 500-річчя першої писемної згадки Коростишева (1999), відкриття Центру полоністики ЖДПУ імені Івана Франка (2004), веде активну громадську діяльність, – ось далеко не повний перелік наукової та суспільної діяльності житомирця.

В. Єршов вихований на традиціях житомирської школи української полоністики, серед знакових імен якої варто згадати імена М. Корчинського, В. Гнатюка, Бориса Тена, Л. Венгерова, С. Радчука-Павленка, Я. Ривкіса. Житомирське гроно вчених-регіоналістів – активна група загальноукраїнського наукового поступу: Петро Білоус, Володимир та Людмила Єршови, Микола Костриця, Віктор Мойсієнко, Наталія Сейко у своїх дослідженнях висвітлюють практично всі наукові напрямки та галузі не тільки волинсько-житомирського регіону, але ґрунтовно відображають проблеми духовної культури України в цілому.

Тридцять п'ять років на ниві полоністичних студій зробили ім'я В. Єршова добре відомим не лише в українській науці, а й у польській. Дослідник – переконаний регіоналіст, якщо можна залучити такий вираз до царини історії української багатонаціональної літератури. Учений наполегливо обстоює винятковість та елітарність регіональних студій, які вимагають від дослідника, крім знання історії літературного процесу, енциклопедичних та універсальних комплексних знань власне з історії регіону, зокрема з історії освіти, етно-

графії, статистики, економіки, юриспруденції, клерикального та адміністративного устрою, життя національних меншин, їх культур і літератур. Правобережжя у цьому випадку є яскравим прикладом органічного багатовікового співіснування у мультикультурному просторі, що, крім власне української літератури, репрезентує польсько-, російсько-, єврейсько-, чесько-, німецькомовні літератури. У вітчизняному науковому просторі вже виникла потреба занести до «червоної книги» української філології філологів-медієвістів, текстологів, істориків літератури у класичному розумінні цих напрямків. В. Єршов належить до того (сьогодні вже, на жаль, дуже рідкісного) прошарку науковців, які по крихтах доповнюють і уточнюють літературний процес архівними розшуками й дослідженнями. Усі його розвідки базуються на документальних фактах, здобутих у архівах Житомира, Києва, Москви, Кракова й Варшави. З притаманним йому шанобливим ставленням до «Його Величності Факту», він жартує, що сумарно провів у царині «архівного порошу» фондів, описів та справ більше двох років життя.

Головною методологічною концепцією наукових досліджень В. Єршова є бачення поступу літературного процесу в Україні у нерозривній єдності української літератури та літератур національних меншин. Учений наполегливо доводить думку щодо рівноправного існування й функціонування польськомовної, російськомовної, білоруськомовної, єврейськомовної (на мовах ідиш та іврит) української літератури, відповідно німецькомовної, чеськомовної, болгарськомовної, грецькомовної та інших у мультикультурному просторі української держави. Думка важлива й актуальна, що потребує окремих уточнень, поглиблення й розширення методологічних критеріїв, принципів формування канонів авторів і текстів відповідних літератур, виокремлення парадигми взаємовпливів, нарешті, обґрунтування принципів відбору та систематизації. Сьогодні таке бачення не викликає супротиву у сприйнятті узагальненої концепції, однак знаходить певну «стриманість» багатьох учених під час аналізу творчості конкретного митця чи явища, де головна проблема дискурсу виникає під час ана-

лізу векторів наративного напрямку художнього тексту неукраїнськомовного письменника.

З погляду В. Єршова, поряд зі стрижневим критерієм «мова», українська мова, наголосимо, що визначає класичний канон художньої літератури держави, у всі часи паралельно функціонував критерій «національна ідея», яка набула розголосу і стала вербалізуватися лише в кінці XVIII ст., але в інших вимірах, в інших формах виявлення існувала від «Слова о полку Ігоревім» до Валерія Шевчука. Не завжди провідником цієї ідеї виступала власне українська мова, прикладом чого є російськомовні тексти І. Котляревського чи Т. Шевченка. З іншого боку, на периферії канону української літератури сьогодні залишається творчість не українськомовних М. Гоголя, Ю. І. Крашевського, Менделе Мохер-Сфорима та багатьох інших рівноправних учасників літературного процесу певної культурно-стильової епохи, яскравих представників національних еліт, твори яких сьогодні функціонують в українському культурному просторі. Розглядаючи саме національну ідею як стрижневий концепт літературного канону української літератури, В. Єршов наполягає на її консолідуючій та об'єднуючій субстанціональній домінанті поліетнічної мультикультурної епохи, яку дослідник бачить як стратегію, покликану забезпечити як збереження, так і розвиток вітчизняної багатонаціональної літератури. Такий науковий підхід забезпечив методологічну мотивацію викладення матеріалу у монографіях ученого про мемуаристичну літературу українсько-польського пограниччя доби романтизму, які можна і треба розглядати як одну розширену роботу у двох частинах.

З великого наукового доробку вченого, який складає більше двохсот позицій, виділимо передусім його дві монографії. У книзі «Польська література Волині доби романтизму: генологія мемуаристичності» (2008), яка здобула схвальні відгуки критиків, В. Єршов вибудував логічну й обґрунтовану таксономію польськомовної літератури Правобережжя, систематизував та узагальнив мемуаристичну літературу українсько-польського пограниччя крізь призму риторики та комунікативної поетики як самодостатню художню підсистему в макро-

системах польської й української літератур. Автор розглянув мемуаристику як цивілізаційно, культурно та історично змінну структуру, що дало можливість окреслити межі, частини і центри літературного процесу, визначити вектори поступу, поєднати епізоди літературно-історичного процесу з тенденціями створення мемуаристичних текстів, виокремити або вплести текстуальні та онтологічні рецепції у його полотно, прочитати та прокоментувати алюзії та інтердисциплінарний підтекст. Важливим етапом стало дослідження репертуару польськомовної мемуаристики українсько-польського пограниччя в українській таксономії. Річ у тім, що література народу, який принаймні три століття проживав на теренах Правобережжя, рефлексувала протести проти імперської політики, що стало непереборною перешкодою для об'єктивного наукового дискурсу в імперсько-радянську добу, залишилась упереджено «непоміченою» у слов'янознавстві авторитарних режимів XIX та XX століть. Парадоксальність ситуації була спровокована тим, що Санкт-Петербург відмовляв у її існуванні в контексті культури Російської імперії, а Варшава, у свою чергу, мусила «віддати її на відкуп» російсько-радянській славистиці. Як результат, література польськомовного Правобережжя потрапила в лімінальний простір, де виявилася невизначеність статусу її існування та, відповідно, була позбавлена права на культурну ідентичність. Негласна дія заборони дослідження літератури українсько-польського пограниччя, яке розглядалось не інакше, як спроба провокування національних конфліктів, сепаратизму або епатування націоналістичної ідеології, обмежила проблематику студій української регіональної полоністики, зокрема волинської, що в підсумку призвело до того, що так і не була сформована українська полоністика певних літературних регіонів. Навіть наявні нечисленні здобутки українських полоністів минулого були вилучені з наукового обігу й повернулись до свого народу лише зі здобуттям Україною незалежності, як це було, наприклад, з науковою спадщиною репресованого житомирця Володимира Гнатюка.

Такий стан правобережної полоністики привів до того, що В. Єршов по суті став відкривачем вагомого, але невідомого пласта

польськомовної Волині, де що не прізвище – то видатне ім'я, записане на скрижалях вітчизняної українсько-польської літератури.

Висвітлення генезису мемуаристики польськомовної літератури Правобережжя спонукало, перш за все, до виокремлення періодів поступу як у діячності (польськомовна мемуаристика війни 1812 р., декабристського руху, діяльність Товариства польського народу, повстання 1831 та 1863 рр.), так і в синхронії серед літературних вогнищ, осередків, напрямків та груп учасників літературного процесу (кременецький осередок, Волинсько-литовська котерія, угруповання навколо Ю. І. Крашевського, Товариство з видання польських книг за зниженими цінами, література правобережних резиденцій тощо). Не безперечна, але логічна й науково обґрунтована періодизація за класичними принципами культурно-історичного методу, забезпечила об'єктивність наукового дослідження, де були висвітлені та враховані не лише біографічні факти мемуариста, але й особливості його етнічної належності, своєрідності культурного оточення, громадського світобачення, ідеологічних переконань, нарешті, клімат (у романтичному трактуванні цього терміна), часопростір та історичні обставини. З іншого боку, такий підхід спонукав до інтерпретації міфу польськомовного Правобережжя. А це у свою чергу створило наукове підґрунтя для пояснення формування відомих у правобережній мемуаристичній міфологем як символів «української школи» в польській літературі.

Аналіз польськомовної літератури доби був проведений на монографічному висвітленні канону мемуаристичних текстів майже п'ятдесяти волинських літераторів, серед яких імена А. Анджейовського, Ш. Аскеназі, Г. Блендовської з Дзялинських, Т. Бобровського, В. Борейка, С. Букара, Ф. Вротновського, Е. М. Галлі, К. Гейнча, М. Грабовського, А. Грози, Т. Добшевича, Т. Т. Єжа, А. Єловицького, Г. Жевуського, Є. Івановського, Ф. Карпінського, К. Качковського, А. Н. Коженювського, Ю. Коженювського, К. Козьмяна, П. Конопця, Ю. І. Крашевського, Вл. Міцкевича, К. Міцовського, Ю. У Немцевича, Ф. Новицького, Г. Олізара, Л. Олізара, Н. Олізара, Т. Олізаровського, С. Осташевського, Я. Д. Охоць-

кого, Ю. Охоцького, А. Павши, Т. Падалиці, А. Пжездецького, Р. Пйотровського, Г. Пузиніної, К. Ружицького, К. Сенкевича, Є. Фелінської, З. Щ. Фелінського, А. Хжонщевського, М. Чайковського, А. Є. Чарториского та багатьох інших. Безперечно, такий мегатекст не існував ізольовано, він перекликався з мемуаристикою французів О. де Бальзака та Д. де ла Фліза, німців В. Куна та К. Д. фон Роммеля, росіян А. Д. Блудової, А. Глаголева, «І-това», Є. Ф. Комаровського, М. І. Мамаєва, С. Русова та А. Солтановського, російськомовних українців Б. Галушка, Г. О. Осовського, А. Рафальського, що репрезентує периферію канону, та, в свою чергу, спирається на здобутки параканону – історичних, етнографічних, статистичних, політичних текстів Л. Голембійовського, З. Доленги-Ходаковського, А. Яблоновського, А. Пжездецького, Н. Олізара. А взагалі у просторі наукового дискурсу полоніста перебуває до двох сотень літераторів українсько-польського пограниччя лише доби романтизму, що зрештою забезпечує переконливість та достовірність отриманих В. Єршовим результатів. Такий методологічний підхід виявив чітку структурованість волинського мегатексту, вектори наративного дискурсу, самодостатність та оригінальність літературного явища – волинський польськомовний мемуаристичний текст.

Якщо перша монографія мала більш персоніфікований характер, то наступна – «Польська мемуаристична література Правобережної України доби романтизму» (2010) – узагальнила генезис мемуаристично-щоденникових жанрів у правобережному просторі. Робота присвячена висвітленню його генологічної змістовності та концептуалізації, аналізу поетики та проблематики. Вільне володіння герменевтичним, формальним, наративним методами дозволило вченому залучити широке коло історико-культурних і літературних прикладів, довести поліфонічність, альтернативність та варіативність досліджуваного феномену, забезпечити виважену інтерпретацію мемуаристичних текстів, закріплюючи за ними «право» залишатися до кінця не досягнутими. У підсумку це зумовило ґрунтовний і всебічний інтертекстуальний, риторичний та структурно-семантичний дис-

курс мемуаристики Правобережжя і сприяло системному осмисленню еволюції мемуаристичної літератури, її проблемних, поетичних та жанрово-стилістичних особливостей.

Увага дослідника зосереджена на аналізі правобережного часопростору як лімінально-го літературного, історичного й духовного, що формувало стан самосвідомості й опосередковано впливало на формування аксіологічних доміант мемуаристичного тексту. Дослідник ґрунтовно виписує динаміку жанрової парадигми правобережної мемуаристики, еволюцію типологічних характеристик мемуаристичного стилю й концепти проблематики мемуаристики українсько-польського пограниччя. Відображення національної самосвідомості і, разом з тим, проблематика часу відтворюється за допомогою аналізу рустикального ландшафту та урбаністичного часопростору. Оригінальне комплексне потрактування просторових центрів на кшталт «дім», «масток», «резиденція» з мегапросторовими центрами того часу – Київ, Житомир чи Бердичів і Овруч, дало можливість визначити комунікативні диспозиції на кшталт «свій – чужий», «свій – інший свій», «поляк – росіянин» та ін., що, у свою чергу, дозволило повному прочитати й осмислити наративну направленість мемуаристики. Ця мета підкріплена детальним аналізом системних кореляцій документального факту та естетичної категорії правдоподібності, як поетичної атрибуції мемуаристичного тексту. Сумарно такий підхід дослідника забезпечив ґрунтовний аналіз правобережної польськомовної мемуаристики, її еволюцію, генезис, поетику та проблематику.

Сьогодні наукові праці В. Єршова значно поглиблюють та доповнюють уявлення про польськомовну українську літературу, як самодостатнє літературне явище, розширюють репертуар мемуаристичної таксономії, наукове бачення документального факту, аксіологію правдоподібності, а найголовніше - уявлення про епоху, культуру й літературу нашої батьківщини.

Вибрані полоністичні праці:

1. Олізар Густав. Поезії / Редагування, укладання, примітки В. О. Єршова. – Житомир, 1999. – 144с.

2. Волинсько-литовська котерія: ідея єдності // Європейський вимір української полоністики. Київські полоністичні студії. – Т. IX. – Київ, 2007. – С. 113-119.

3. Волинські ремінісценції творчості Алойзи Фелінського // *Gente Ruthenus – Nazione Polonus. Symbolae in Honorem Rostyslaw Radyshevskyj*. Київські полоністичні студії. – Т. X. – Київ, 2008. – С. 14-20.

4. Жанрова таксономія мемуаристичної літератури українсько-польського пограниччя доби романтизму // *Філологічні трактати*. – Т. 1. – № 2. – Суми, 2009. – С. 15-20.

5. Особливості висвітлення антиномічних проблем Правобережжя у мемуаристичній польськомовній літературі доби романтизму // «Слово і час». – № 10 (586). – Київ, 2009. – С. 101-109.

6. Особливості мемуаризації простору Правобережної України у творчості Міхала Чайковського // *Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем*. – № 18. – Житомир, 2009. – С. 32-53.

7. Особливості організації та функціонування художнього факту в польській мемуаристичній літературі Правобережної України доби романтизму // *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Л. Булаховського*. 36. наук, праць. – Вип. 10. – Київ: ВПЦ «Київський університет», 2009. – С. 285-291.

8. Польська література Волині доби романтизму: генологія мемуаристичності: Монографія. – Житомир: Полісся, 2008. – 624 с.

9. Семантична дихотомія мундиру в мемуаристичній літературі Правобережної України першої половини XIX століття // *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. – Вип. 45. – Житомир: Вид-во ЖДПУ ім. І. Франка, 2009. – С. 79-83.

10. Типологія художнього факту в польській мемуаристичній літературі правобережної України доби романтизму // *Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем*. – № 19. – Житомир, 2009. – С. 44-61.

11. Художня правда в польськомовній мемуаристичній літературі Правобережної України доби романтизму // Київські полоністичні студії. – Т. 15. – Київ: ВПЦ «Київський університет», 2009. – С. 117-123.

12. Польська мемуаристична література Правобережної України доби романтизму: Монографія. – Житомир: Полісся, 2010. – 454 с.